

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Bonnier, Ann Catherine *Kyrkorna berättar, Upplands kyrkor 1250-1350*, Uppsala 1987.
 Norberg, Rune: *Västeråkers kyrka, Upplands kyrkor 77*, Uppsala 1956.
 Smedberg, Gunnar: *Västeråkers kyrka, Upplands kyrkor 77A*, Uppsala 1980. (Uk)
 Åman, Anders: ”Restaureringar från 1800-talets slut till i dag.” i *Uppland, landskapets kyrkor*, projektet sockenkyrkorna, Stockholm 2004
 Upplandsmuseet, arkivhandlingar och fotografier. (UM)

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
Ca 1331	Västeråkers kyrka uppförs i gråsten och tegel med långhus och smalare kor och sakristia samt vapenhus. Inre murskalet muras helt i tegel. Kyrkan välvs med tegelribbvalv med skulpterade slutstensplattor. Den försågs med utvändiga strävpelare och masverksfönster. Byggandet av kyrkan bekostades av fru Ramborg på Vik. Vapenhuset i söder hade förmodligen trätunnvalv från början. Kyrkan försågs även med målad dekor. I koret placerades en gravhäll i koppar över fru Ramborg. Hennes grav är placerad i en nisch i korets nordvägg.	Bonnier s 97,122, 206 ff, 292
1400-t	Vapenhuset välvdes. Kyrkan försågs med målningar, troligen på 1470-talet. Som konstnär har nämnts ”Roslagsmästaren”.	Bonnier s 211, Uk s 9
1634	Kalkmålningarna i kyrkan vitlimmades efter en brand orsakad av åsknedslag.	Uk s 8
1653	Den största av de tre ljuskronorna skänktes till kyrkan.	Uk s 16
1659	Predikstolen skänktes av greve Gustaf Horn.	Uk s 11
1660	Södra korfönstret murades igen när det Bielkeska epitafiet sattes upp. En ljuskrona skänktes.	Uk s 8, 16
1676	Den första läktaren i kyrkan byggdes och en orgel donerades.	Uk s 8, 12
ca 1680	Kyrkan fick en altaruppsats i barockstil.	Uk s 11
1729	En ny klockstapel uppförs.	Uk s 18
1766	Ett nytt fönster togs upp på norrsidan. Predikstolen flyttades till sin nuvarande plats och försågs med en trappa från sakristian. Klockstapeln byggs.	Uk s 8 Norberg s 123
1829	Alla fönster togs upp till nuvarande storlek.	Uk s 8
1833	En ny orgel, byggd av C. E. Granlund, köptes in.	
1845 ca	En ny altarprydnad, bestående av ett enkelt kors, skänktes till kyrkan.	Uk s 11
1870	De medeltida kalkmålningarna togs fram av historiemålaren J. Z. Blackstadius. Han förstärkte konturerna och gjorde kompletteringar med tanke på målningarnas helhetsverkan. Altaret försågs med ny prydnad i form av två målade altarskåpsdörrar som köptes från Tensta. De är målade i Lübeck på 1480-talet. Ett 1400-talskrucifix från köptes från Knivsta kyrka och placerades i korfönstret.	Uk s 9, 11 Åman s 121
1876	Orgeln byggdes om.	Uk s 12

1914-16	Kyrkan restaurerades under ledning av Sigurd Curman. Orgelläktaren togs bort och orgeln ställdes ner på golvet. Bänkarna gjordes bekvämare. Det nuvarande altaret murades. På kyrkogården planterades nya träd.	Åman s 123 Uk s 8, 12 Uk s 17
1960	Kyrkan putsades om utvändigt.	UM
1961	Byggnadsstyrelsen godkänner ett förslag till ombyggnad av orgeln. Dokumentation av ombyggnaden saknas. Kalkmålningarna konserveras.	UM UM
1976	En ny orgel, byggd av Grönlunds orgelbyggeri, placerades bredvid den gamla mot norra väggen.	Uk s 12
1998	Länsstyrelsen ger tillstånd till ändring av belysning på kyrkogården. Nya lyktstolpar placeras vid grindstolparna och vid kyrkogårdens hörn mot söder.	UM
2002	Parkeringsplats anläggs väster om kyrkogården enligt ritning av landskapsarkitekt Tomas Lagerström.	UM
2003	Byte av värmeanläggning samt installation av styr- och reglerutrustning. Den gamla varmluftsanläggningen ersätts av elvärme. Utvändigt lagades plåtavtäckningarna på strävpelarna.	UM
2005	Länsstyrelsen ger tillstånd för installation av nödbelysning i kyrkan.	UM